

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 2 FEBRUAR 1966 51. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

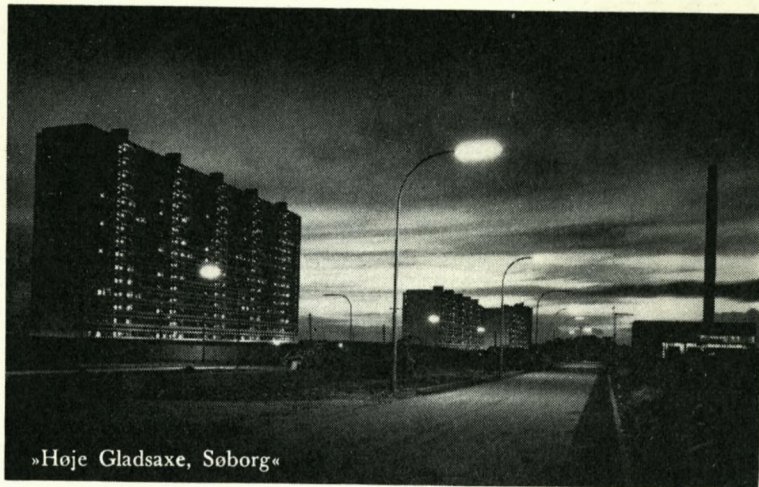

Dansk
VELUX A/S

Maskinvej 4 . København Søborg . Telf. (01) *69 11 33

VELFAC
FACADESYSTEM

»Høje Gladsaxe, Søborg«

V. KANN RASMUSSEN & CO civilingeniører

(S. Kamman '27)

Tobaksvejen 10 . København Søborg . Telf. (01) *69 11 44

(V. Kann Rasmussen '27)

BD — forkortelsen for **BRØDRENE DAHL** A/S — har en god klang i de mange kredse, der har tilknytning til rør-, sanitets- og centralvarmebranchen, der i dag heder, VVS-branchen.

BD har igennem snart 100 år været førende grossistfirma i ovennævnte og beslægtede brancher, og selskabets stadige vækst med nu 19 afdelinger i Danmark, Norge og Sverige, er opnået ved godt samarbejde

med arkitekter, rådgivende og udøvende ingeniører, sanitets-, gas- og vandmestre, entreprenører, maskinmestre etc., såvel inden for bolig- og industribyggeri som ved leverancer til offentlige institutioner, skibsværfter m. m. m.

BD påtager sig ikke installationer, kun leverancer; adskillige danske og udenlandske kvalitetsprodukter er lanceret af **BD** som ene- eller hovedforhandler.

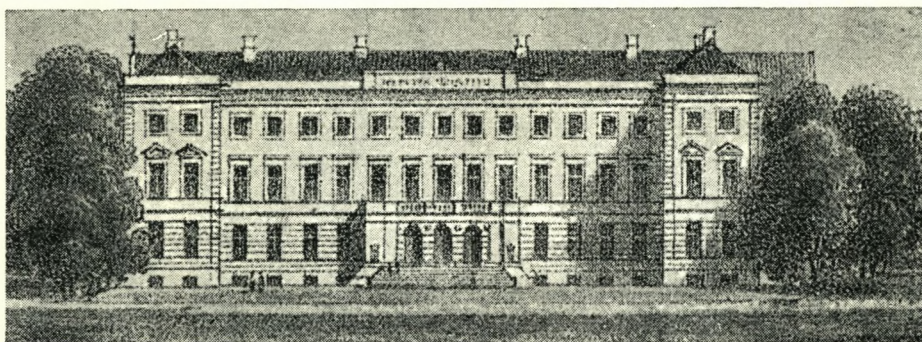
BD kan altid bruge medarbejdere, der vil og kan tage fat på de mange opgaver af forretningsmæssig karakter, som et handelsselskab i stadig vækst uvægerligt byder på, hvad enten det bliver i hovedforretningen i København eller i en af filialerne i Århus, Kolding, Odense eller Nykøbing F.

BD vil derfor også gerne høre fra dimittender fra Sorø, der er interesseret i at bruge og udvikle deres viden i vort en-gros handelsselskab.

BRØDRENE DAHL A/S

BD's adresse i København er Vesterbrogade 1, V — lige ved Rådhuspladsen og Tivoli.

BD's telefonnummer er (01 13) CE 65 85, — spørg efter personalechefen.

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORÅNER-BLADET

FEBRUAR 1966

51. ÅRGANG

NUMMER 2

Om Frederik den Anden . . .

Med tak og ærbødighed må enhver soråner ihukomme Danmark-Norges konge Frederik II, der ved fundats af 31. maj 1586 omdannede Sorø kloster til en »Kgl. frie Skole« — en besynderlig og bedre skole for 30 adelige og 30 uadelige drenge. Ordet »besynderlig« betyder her *særlig*, men kunne måske somme tider også tages i den nuværende betydning.

Baggrunden for oprettelsen er for det første påvirkning fra to betydningsfulde europæiske bevægelser: 1) Humanismen: Læren om mennesket, med krav om nye, mindre spekulative lærebøger samt en mildere skoletugt. 2) adelens nyorientering, hvor man lagde vægt på at meddele de unge adelsmænd kundskaber, der gjorde dem egnede til tjeneste som kongelige embedsmænd (Kai Hørby i »Academia Sorana« s. 21).

For det andet skyldes oprettelsen et initiativ fra kongens side. Majestæten selv var ikke videre kundskabsrig, han lærte at skrive dansk og tysk, men det kneb en del (grammatik og ortografi); men han forstod, at ungdommen burde lære noget. Han var i det hele taget lidt af en grandseigneur overfor åndslivet (Oprettelsen af kommunitetet, støtte til Tyge Brahe, Anders Sørensen Vedel m. fl.).

Hvorfor valgte han Sorø? Jo, han fandt behag i stedet med dets store skove, der var en god vildtbane for den jagtelskende monark (han jager sikkert efter sin død på de store vildtmarker sammen med indianerne); ikke sjældent opholdt han sig dernede (Sorø-Bogen I s. 326); her var en velegnet jagt- og tumleplads for de unge — her kunne opnås balance mellem færden i naturen og tilegnelsen af kundskaber.

På Frederiksborg havde han en triavialskeole, og det var den, han flyttede til Sorø, efterdi han havde erfaret, »hvorledes med samme skolebørn meget forsømmes, så de ikke kunne holdes udi slig tvang og disciplin og ej heller udi lærdom og optugtelse så formeres og forfremmes, som det sig bør, af den årsag, at vi selv ideligen holde hof på foreskrevne vort slot Frederiksborg og de der dagligen med gemene hof tjenerne kunne have omgængelse, hvoraf ungdommen meget bliver forført og forkrænket« (Hørby s. 25). Vi får gennem dette et indblik i kongens mentalitet.

Alt, hvad der kan tjene til belysning af vor skoles grundlægger, er af interesse, og der er i 1964 fremkommet et par afhandlinger, der giver bidrag til hans ydre og indre liv. De skyldes amanuensis, cand. mag. Allan Karker, Aarhus.

I tidsskriftet »Danica« publicerer han en undersøgelse af Fr. IIs valg-sprog: »Tro er Vildbrad« (Treue ist wildpret), som han benyttede ved siden af det ældre: »Mein hoffnung zu Gott allein«. Forf. undersøger først valg-sprogets forekomst, bl. a. på medaljer, og diskuterer derefter dets betydning: Troskab er en sjælden ting, et særsyn i klasse med dyresteg på middagsbordet. Hvornår blev kongen så pessimistisk? Det skete under syvårskrigen 1563—70, da han sporede illoyalitet hos sine omgivelser. I 1564—65 hed det sig ude i Europa, at Danmarks adel havde planer om at afsætte den umodne, unge konge på grund af den uheldige krig mod Sverige. Med stor lærdom afhandles emnet; den kun 6 sider store

afhandling indeholder ikke mindre end 30 henvisninger og en såre omfangsrig kilde- og litteraturfortegnelse.

Endnu mere indgående m. h. t. det lærde apparat er den anden større afhandling i »Jyske Samlinger«: »Kong Frederik 2.s Død«. Her søges tre spørgsmål besvaret: Kan Anders Sørensen Vedels udtalelser om kongens drikfældighed have været medvirkende til hans fald? (Vedel blev 1594 afsat som kgl. historiograf). Er det rigtigt, at kongen var drikfældig? og hvad var årsagen til hans død?

Som alle ved, ytrede Vedel i Ribe i en ligprædiken over kongen, »at dersom H. N. (o: hans nåde) kunne haft årsag ... at holde sig fra den almindelig skadelig drik, som nu over al verden ... alt for meget gængs er, da syntes for menneskelige øjne og tanker, at Hans Naade kunne levet mangan god dag længer.« Slige frimodige udtalelser var ingenlunde enestående i samtiden, hvorfor Karker mener, at dette ikke har ført til Vedels fald — årsagen var hans umådelige sendrægtighed (han druknede i stoffet og kendte ikke begrænsningens kunst) og optagethed af andre gøremål (et af dem var udgivelsen 1591 af den første trykte folkevise-udgave, en herlig bog).

Spørgsmål 2 om kongens drikfældighed diskuteres indgående med mange vidnesbyrd og udtalelser. Karker siger: At samtiden hæftede sig så stærkt ved kongens drikkevaner siger i sig selv ikke lidt (s. 265). I alle samfundslag indtog man dengang daglig en efter vore begreber formidabel mængde alkohol, men det vakte ikke anstød. »En ærlig rus« var tegn på et rigtigt mand-

folk, det kan derfor ikke betvivles, at Fr. II var »en vældig dryckeskmpe«, som den svenske historiker Ingvar Andersson udtrykker det. (Dette har fået et fornøjeligt udtryk i Axel Henriques og Anton Melbyes vers om kongen i den klassiske vise om »Den oldenborgske Kongerkke« i »Blæksprutten« 1901: »Hvad denne Konge har bedrevet / Er midt imellem godt og ondt, / Af Brændevin han navnlig leved, / Og det skal ikke være sundt. / Han Admiralen Herluf Trolle / Lod give Svensken grundig Kl, / Selv holdt han saadan af at solde, / At Præsten sa'e, da han sku' d: / »Du er et Svin, Fred'rik, / Al den Vin, Fred'rik! / Det er s'gu din Ruin, Fred'rik! / Du gr ad Helvede til.« Men fra at konstatere dette og til at hævde, at kongen var drnker og døde af alkoholforgiftning, er der et betydeligt spring. Man finder det nemlig også bevidnet, at kongen ved festligheder, hvor andre blev berusede, holder sig ædru og holder mde.

En uheldet prøvelse af de citerede kildesteder fører derfor til følgende konklusion: Vi finder talrige vidnesbyrd om, at Frederik var »en vældig dryckeskmpe« og nægter ikke, at han undertiden — og værst i sin ungdom — im trincken sein excess gethan«. Men vi vover ikke springet til den påstand, at han var en drnker, at han forkortede sine dage ved drikkeri (Karker s. 270) — Meget kærligt opfattet, men det tykkes mig dog, at han kun undtagelsesvis har slukket sin tørst ved lys pilsner eller blemost!

Hvad døde kongen da af? Indtil sit 53. r havde han været sund og rask; ca. 2 år fr sin død begyndte han at

svækkes (s. 277), han så påfaldende dårlig ud, blev træt og nedslået, fik stedse hyppigere anfald af en svær katar i respirationsvejen, ledsaget af stærk hoste. Efter en pause blusser sygdommen op igen i februar 1588. Han er stærkt afkræftet ved ankomsten til Antvorskov (6. marts), han må lægge sig til sengs, og efter forskellige besvimelser glider han den 4. april bevidstløs ind i døden.

Sygdomsbilledet tyder på, at det har været en lungelidelse (kræft) med først mindre, siden svære angreb af lungebetændelse; betændelsen bliver den egentlige dødsårsag. Den eneste, der fr Karker har formodet, at kongen døde af kræft, er Erik Arup (Danmarks historie II, s. 595).

Pladsen tillader desværre ikke at drøfte et spørgsmål, som jeg en anden gang vil komme ind på, om det ikke snart var betimeligt, at der i Sorø rejstes Fr. II et værdigt minde.

Poul Schjærff.

Jubilumsfrokost

Torsdag den 14. april kl. 12,00 præcis fejrer vi Scraner-Bladets 50 års jubilæum ved en frokost i Grand Cafs selskabslokaler, indgang Lille Kongensgade 4.

Frokostarrangementet bliver som ved den månedlige Soranerfrokost; medlemmerne betaler som sædvanlig direkte til betjeningen.

Da bestyrelsen til denne jubilumsfrokost vil invitere en del gæster, og man iøvrigt venter stor tilslutning, vil det af hensyn til Grand Cafs dispositioner være nødvendigt at opgive det om-

trentlige antal deltagere, hvorfor tilmelding er nødvendig. Anmeld venligst deltagelse til A. Kann Rasmussens kontor, Falkonér Allé 7, tlf. Fasan 1191 eller Fasan 8890.

Bestyrelsen.

NB. Den sædvanlige frokost torsdag d. 7. april bortfalder, da denne dag er Skærtorsdag.

Soranerfrokosten

TORS DAG DEN 3. FEBRUAR 1966

Med angst og bæven skrider jeg til omtalen af denne frokost, idet jeg søger at komme på højde med januarfrokostens referat. Chr. Grüner håbede nemlig, at jeg måske kunne lære noget heraf; det var navnlig omtalen af, at referenten havde savnet visse medlemmer, han syntes så godt om.

Nå, efter denne dansk-stile-indledning går jeg videre.

Majestætens Nytorv henlå efter et par dages »lunhed« atter i sne og søle. Chr. V, Oehlenschläger og Holberg var iført klædelige hvide togaer.

Trods vejret var tilslutningen pæn; ialt 23 (fra 1900 til 1958), deriblandt 5 indfødte soranere.

Kann motiverede sit leve for skolen med at berette om ambassadør Gunnar Seidenfaden (s.'26), der var på en botanisk-havbiologisk undersøgelses-ekspedition vest for Malakkahalvøen; atter et vidnesbyrd om en soraner, der havde udmærket sig. Skolen havde lagt grundlaget — den leve.

Efter det Hauch-Hebo'ske intermezzo fortsatte Kann: Tallet 13 kan godt være heldigt; det er i hvert fald årgang 1913 (repræsenteret her); *realister* fra 1913 skænkede ved 50 års jubilæet Sor. Samf. en gave; nu har en *student* fra 13, Ove Arup, gjort ligeså (se andetsteds i bladet). — Martsfrokosten afholdes som sædvanlig; derimod finder aprilfrokosten ikke sted den 7., som er skærtorsdag, men den 14., og vil blive en jubilæumsfrokost for Soraner-Bladets 50 års jubilæum — tillige bliver Sor. Samf. den dag 104 år. — Vi er begyndt at hylde de 75-årige her; blandt disse er *Hans Ellekilde* (17. februar) — et leve og et hurra for ham.

Chr. Grüner lovpriste i forbindelse med Dues savn af kammerater det soranske sammenhold, *Kindt* mente, at Due havde skrevet af bar venlighed — havde det været redaktøren, ville det have været ironi; med årene glemmes de sorte Sorø-minder, mens de lyse lever; vi kommer her og oplever fortiden sammen. I er gæve svende, alle til hobe — den skål kan I alle deltage i!

Hans Ellekilde takkede; han havde i Sorø lært at have sin egen mening og at få noget ud af tiden; vi lærte også, at der var noget, der hed Danmark, kammeraterne kom fra *alle* dele af landet, *Saxtorph* bragte en hilsen fra major A. V. Kongsdal (s.'32), *Lindhard* mindedes den rigtige soraner, oberst Chr. *Trampe* (s.'09), en stor charmør overfor det svage eller rettere stærke køn, også han er blevet 75 — og fortjener en venlig tanke. *Schjærff* lovede at lære af Dues referat, bemærkede ang. savnede kammerater, at man

jo til daglig ikke gik rundt og »sav-nede«, kunne umulig anføre alle navne i referatet, hvorfor? Fordi jeg i virkeligheden savner jer alle!

Mange muntre bemærkninger veksledes, der var høj stemning, så vi møder atter (og endnu flere end denne gang) op til næste frokost *torsdag den 3. marts.*

P. Sch.

Ny dansk litteraturhistorie

*Dansk Litteraturhistorie bd. I,
Politikens Forlag 1964*

I oktober 1897 udsendte den geniale storforlægger, fra 1895 leder af Det nordiske Forlag, *Ernst Bojesen*, de første hefter af tidsskriftet *Frem*, indeholdende populærvidenskabelige bøger og nogle skønlitterære værker. Ved et storslået salgs- og reklamemaskineri lykkedes det at få ikke mindre end 80.000 abonnenter. Tidsskriftet har haft betydning for alle samfundslag, og hvert hefte imødesås med spænding. Dets nytte for udbredelsen af god læsning har været uhyre; den billige pris tillod enhver at erhverve sig hefterne.

En lignende opgave, med lige så stort held, løses i vore dage af *Politikens* vidtskuende og energiske forlag. Man udsender ikke længere hefter, men hele bøger, og ved reklamens magt og bøgernes værd kan forlaget operere med en tilslutning, der bringer oplagene op på et femcifret tal. Grimbergs

verdenshistorie, den nye, reviderede udgave af Hartvig Frisch's kulturhistorie og en stor Danmarkshistorie er udbredte, læste og elskede hos læg og lærd. Stærkt bidragende til den store udbredelse foruden det gode indhold er det, at bøgerne i forhold til nutidens priser er billige; de er lette at håndtere, formatet bekvemt (de kan læses i sengen, hvad det kan knibe med f. x. for Carl S. Petersens og Vilh. Andersens litteraturhistories vedkommende), og udstyret er førsteklasses.

Hertil slutter sig nu en litteraturhistorie, planlagt til fire bind, vor tids litteraturhistorie. Foreløbig foreligger bind I, udsendt i oktober 1964, og bind II fra november 1965.

Vi omtaler denne gang første bind: Fra runerne til Johannes Ewald. Forfatterne er prof. Gustav Albeck (Oldtid, middelalder, renæssance) og prof. F. J. Billeskov Jansen (1700-tallet). Prof. Albeck er efter min mening noget forfordelt; det er ikke let på godt 200 sider, hvoraf mange er billedfyldte, at skulle sammenfatte et tidsrum på 1500 år; ganske naturligt må meget få en temmelig summarisk omtale, men det er lykkedes professoren på den ret ringe plads fyldigt at gøre rede for højdepunkterne: Oldtidsdigtingen, Saxo, folkeviserne, reformationen, Brorson og Kingo. Forskningens nyeste resultater er tilgodeset (S. 12 Erik Moltkes nye opfattelse af runeskriftens oprindelse, s. 51 omtalen af runernes levende brug endnu i 1300-tallet, s. 69 at Anders Sunesen ikke er forfatter af to skønne latinske hymner, s. 90 folkevisernes deling i ældre og yngre lag; s. 131 broder Niels' reducerede andel i Rimkrøniken).

Af og til oplives fremstillingen af moderne paralleller: Omtalen af rivaliseringen mellem Juno, Pallas Athene og Venus er »en hel Miss World-konkurrence (s. 134), Peder Palladius illustrerer i sin Visitatsbog sin tale med livagtige situationer fra dagliglivet, »båndoptagelser fra 1500-tallets Danmark« (s. 163), og Dødedansbillederne er en »tegnaserierække« (s. 167) — det liver op! S. 146 og 157 savnes angivelse af Luthers og Hans Tausens leveår. Dog, dette er kun småting — man læser med fornøjelse prof. Albecks rolige, og når han kan få plads dertil, levende fremstilling.

Langt bedre stillet har prof. Billeskov Jansen været, idet han har haft 380 sider til fremstillingen af ét århundrede. Som følge deraf kan der fortæles fyldigere, og man nyder med udelte behag forfatterens inciterende oplagthed.

Ouverturen er lovende: Et håndfast indtryk af forskellen mellem Kingos århundrede, og Holbergs får man ved på Christianshavn at besøge Vor Frelseres kirke og bagefter Christianskirken: Majestætisk tung, triumferende barok overfor lys og let rokokko, næsten holbergsk teater.

Udviklingen af åndslivets genrer, som ligger forfatteren meget på hjerte, er skildret med beherskelse og udelukker ikke karakteristikkene af århundredets store; vi får fyldige portrætter af dem; ikke mindst, hvad der vil glæde alle soranere, får Seedorff og Akademiets øvrige forskere deres berettigede plads. De andre store: Holberg, Brorson, Ewald, Tulin, P. A. Heiberg og Baggesen træder levende frem.

At Holberg-forskeren Billeskov Jansen formår at gøre Holberg levende, er en selvfølge. Professoren har ikke alene læst sin Holberg, men også de bøger, Holberg er påvirket af. Johannes Ewald belyses ved talrige citater af det værdifulde selvbiografiske stof i »Levned og Meninger« og i den vægtige fortale til »Samtlige Skrifter« 1780.

Med hensyn til billedstoffet har man med held søgt at undgå det illustrationsstof, man kender indtil bevidstløshed; mange nye, interessante ting har man fundet frem.

Bind I indleder på udmærket vis den nye litteraturhistorie, og man imødeser med forventning resten.

Poul Schjærff.

Det var dengang . . .

Soer eller Sorø — Soring eller Soraner?

Det har altid ærgret mig en smule, når jeg ser betegnelsen soraner anvendt på andre end dem, der går eller har gået på Sorø Akademis Skole. Man kunne egentlig godt lide at høre lidt nærmere om emnet — og så kan man jo f. x. starte med den lille opsats, som regnskabschef H. L. Truelsen bragte i bladet for 25 år siden. Den indledes som følger:

I Anledning af Grundtvigs Skrift »Højskolen i Soer« skriver Dr. phil. Gudmund Schütte, Eskjær, bl. a. følgende i »Højskolebladet«:

»Valgmenighedspræst Anders Nørgaard nævner gentagende Skriftet. Jeg husker Titlen fra Litteraturtimerne i Skolen. Den blev nærmest fremstillet

som Eksempel paa Grundtvigs platte, skruede Stil — for paa »rigtigt Dansk« hedder det jo Sorø, hvoraf man atter danner det »rigtige« Indbyggernavn Soranere. Jo, jeg skal love for, det er rigtigt!

Da jeg engang kom cyklende ad Landevejen og ved et Bondehus spurgte om Vejen til Sorø, svarede Manden: »Vejen til Soer? Ja det er herhenne«. Saaledes erfarede jeg til min Overraskelse, at den forkætrede Navneform Soer lever den Dag idag paa Folkets Læber. Det er den ægte, oprindelige. Egentlig er det Navnet paa Søen; og Sorø er Navnet for Øen i Søen Soer. Vort nuværende »Sorø Sø« er en flov og tosset Returopkaldelse ... og Soranere er en vælsk Abekatteform — det rigtige Indbyggernavn er Soringer.«

Hertil følger Truelsen: Videnskabsmanden har talt, men jeg tror alligevel, at Soranernavnet særlig blandt gamle Elever fra »Academia Scholæ Soranæ« vil leve videre længe og uanfægtet.

Og så svarer arkivar, cand. mag. Henrik N. Elmquist (s. '20) i det følgende

nr.: »Om Benævnelserne Soring og Soraner gælder ... at de ikke kan erstatte hinanden, men at man har god Brug for begge. Soring eller — om man hellere vil — Sorøbo betegner indbyggeren på Øen eller i Byen. Soranere (af Sorøs latinske Navn Sora) er Betegnelse for Eleverne i de forskellige Tidters Undervisningsanstalter inden for Klosterporten (samt vel også for Akademilærerne i det 17., 18. og 19. Aarh.).

En tilsvarende Forskel er der naturligvis mellem Adjektiverne sorøsk og soransk — enhver Soraner er jo tillige Soring, medmindre han er skolesøgende med Bopæl uden for Købstaden og Landsognet. Men ikke enhver Sorøbo er tillige Soraner.«

Desværre slutter kommentarerne hermed — men mon ikke en eller anden *idag* skulle have noget at tilføje? F. eks. eventuelt til vort næste nr., der jo gerne skal blive et festligt og indholdsrigt jubilæums-dobbeltnummer og først komme i april?

Eller skriv om noget *helt* andet til os!

C. G. E.

DIREKTE FRA BÅNDET VIII

Samtale i Sorø den 31. oktober 1960 med nu afd. lektor H. Juul-Mortensen

Hvornår blev De lærer på Sorø?

— Ak, det er længe siden ... 1912, 27 år gammel. Jeg havde været i England et par år, og — det var en *dejlig* tid, måske de bedste år af mit liv. Jeg var dels på London University og dels i Oxford. Og — for at sige det rent ud

— jeg ønskede at blive derovre. Jeg var så imponeret, så *betaget* af hele det engelske samfundsliv ... *Det* var et land at leve i! Men så syntes jeg alligevel: nej, du må hjem, du kan ikke være bekendt at skifte nationalitet, du skal vedblive at være dansker ...

— Og det blev til gavn for Sorø?

— Gavn og gavn, det ved jeg såmænd ikke, men jeg har haft mine lykkelige år her fra 1912 til 1953, — 41 år ved Akademiet. Så gik jeg min vej. Ikke fordi jeg behøvede det, men der var forskellige grunde til det. Jeg havde det ubehagelige job som ældste lektor at overtage rektorembedet, når rektor Bohn var syg, og det var han desværre så ofte. Sygdomsanfaldene trak længere og længere ud, efterhånden som han blev ældre, og jeg måtte stadig træde til. Sidste gang var i 1952, den første oktober, og vikariatet varede til maj 1953, altså over et halvt år. Da rektor Bohn så igen overtog embedet, kunne jeg mærke, at han ikke var rask — han sagde det selv — og da jeg så, at min frygt for fremtiden var rigtig, foretrak jeg at tage min afsked fra sommeren 1953.

— Fortrød De det?

— Nej, for i september 53 blev rektor Bohn syg igen og kom aldrig til at fungere mere, og — jeg var lykkelig over at være fri for at skulle overtage embedet igen. Jeg har ikke fortrudt, at jeg gik som 68-årig.

— Er der stor forskel på Sorø Akademi i dag og for 50 år siden? Er ånden den samme?

— Jeg synes, at ungdommen er ganske den samme. Jeg kan ikke se, der er nogen forskel. Skulle jeg sige noget, så vil jeg snarere mene, at ungdommen af i dag er bedre end for 50 år siden, fordi den er mere vågen. Dens samfundsinteresse og sociale interesser er langt mere prominente og fremtrædende, end tilfældet var, da jeg var

ung. Vi har en fortræffelig ungdom. Jeg mener, den ungdom, der går i gymnasiet, — andre kender jeg ikke.

— Der klages jo ofte over »tidens« ungdom, — sådan som man har gjort det i tusind år og mere!

— Jeg synes, at den ungdom, der er udvalgt til at gå i gymnasiet, er en fortræffelig ungdom.

— Og Sorø Akademi er vel stadig en af landets bedste skoler?

— Det vil jeg antage — det tør jeg ikke udtale mig om... I hvert fald synes jeg, at jeg blandt mine kolleger gennem omtrent halvtredsindstyve år har mødt fremragende personligheder.

— Hvem anser De for den mest betydelige af de tidligere rektorer?

— Det er afgjort Raaschou-Nielsen — afgjort! Han kom i 1911, så jeg har kendt ham i en meget lang årrække.

— Jeg har indtryk af, Raaschou-Nielsen voksede sig stor med opgaven?

— Det gjorde han. Han blev afgjort populær. Han vandt i høj grad ved sit væsen. Han var en fast og bestemt personlighed, som ikke lod sig gå på af noget som helst ... bestemt, fattet, og beslutningerne, han tog, var velovervejede.

— Det må jo være en betydelig større opgave at være rektor på Sorø end på en almindelig skole, hvor man ikke har med børnenes egentlige opdragelse at gøre?

— Ja, det forstår sig ... i høj grad ...

— Hvem anser De blandt de ældre lærere som de betydeligste?

— Ja, det er jo svært at sige. Som personlighed var lektor Glahn fremragende. Han øvede stor indflydelse

netop i kraft af sin personlighed. Han var virkelig et menneske, man satte pris på...

— Lektor Holten?

— Holten også. Han var jo en lærd mand, men mere »sprælsk« i sit væsen, end den bastante lektor Glahn. Og — så vil jeg minde om min gamle ven West, som var min medlærer her i de unge år. Ved Genforeningen i 1920 kom han som rektor til Tønder, og ved rektor Raaschou-Nielsens afgang i 1941 blev han så rektor på Sorø. Det var et glædeligt gensyn, men desværre levede han kun to år. Han døde en nat i 1943, og det var — syntes jeg — et stort tab. Han var åndslivlig, uhyre lebendig og meget morsom, og ingen kan frakende ham, at han var en fremragende personlighed. Jeg satte i hvert fald megen pris på manden. Han havde store egenskaber.

— Må jeg sige Dem tak, lektor Juul-Mortensen, og ønske Dem alt godt i årene, der kommer!

C. C. Hoffgaard.

NOTE

Magnus Juul-Mortensen, f. 17. februar 1885, student 1902 (Horsens), cand. theol. 1908; 1912 timelærer på Sorø, 1914 kst. adjunkt, adjunkt 1915, lektor 1928, 1950 R. af D., afsked 1953, død 25. januar 1962. I flere perioder kst. rektor under rektor P. H. Bohns sygdom. Udgav 1925 en bibelhistorie for mellemskolen og folkeskolens højere klasser; 1936 i 2. udg. sammen med Sv. Norrild. En inspirerende lærer. (Se iøvrigt Sor.-Bl. 47. årg., s. 26).

Dødsfald

Civilingeniør Jørgen Howitz

* 30. septbr. 1923 — † 31. decbr. 1965

Jørgen Howitz blev student fra Sorø Akademi skole 1942, cand. polyt. 1947 og har — bortset fra nogle ungdomsår i rådgivende virksomhed — tilbragt hele sit ingeniørliv hos Christiani & Nielsen. Howitz fik set en del af verden. Siden 1950 har han boet i Rio de Janeiro, Sao Paulo, København, Rangoon, igen Sao Paulo og de sidste år atter i København. I Rangoon ledede han en af firmæts store arbejdspladser, og under sit sidste ophold i Sao Paulo var han overingeniør i den store afdeling, som blev ledet af soraneren Erik Christensen (r.'26), der døde i 1964 (se Soraner-Bladet 1964: 102).

Jeg har haft et nært samarbejde med Howitz og vil altid mindes ham som en ualmindelig moden og klog ingeniør, og jeg er sikker på, at hans store administrative evner og fine karakteregenskaber ville have ført ham langt frem som ledende ingeniør, hvis ikke sygdom havde forhindret det.

I tre år kæmpede han med stædighed og energi mod en sjældent forekommende sygdom, der krævede langvarige hospitalsophold med udviklede undersøgelser og flere operationer, og endelig i sidste halvdel af 1965 syntes sygdommen overvundet.

Flere af os vil huske hans deltagelse i soranerfrokosten den 7. oktober 1965. Vi der kendte ham kunne godt se, at der var indtrådt en afgørende bedring, og han selv var begyndt at lægge planer for fremtiden; men i julen stødte en lungebetændelse til, og han døde på årets sidste dag.

Howitz var en god soraner, en strålende og fornøjelig kammerat, et menneske, der ved sin fine personlighed virkede inspirerende — også på dem, der var betydelig ældre end han selv.

A. Kann Rasmussen.

Gave til Soransk Samfund

Fra vor verdensberømte Sorø-kammerat, civiling. *Ove Arup* (s.'13), grundlægger af Englands største rådgivende ingeniørfirma *Ove Arup & Partners*, London, har bestyrelsen modtaget en pengegave på £ 250.00, altså ca. kr. 5000,— til benyttelse efter bestyrelsens skøn i Soransk Samfunds interesse.

Med de forskellige opgaver, der nu stærkt presser sig på (f.eks. udgivelse af en samlet indholdsfortegnelse for de sidste 25 årgange af *Soraner-Bladet* og af den *Soranske Matrikel*), er denne gave særdeles velkommen, og vi siger vor kammerat hjertelig tak og håber, at hans smukke eksempel må inspirere andre til lignende handling. For et par år siden modtog vi en gave fra »Realister af 1913«, som også vil blive anvendt til de ovennævnte formål. 1913 er en fin årgang.

A. Kann Rasmussen.

Soldaterkorpset og dets chefer

Angående cheferne for soldaterkorpset, som jeg efterlyste i bladets nr. 8, august 1965, har jeg modtaget følgende: 1923—24?, 1924—25 Dan Gunnar Diemer, direktør (r.'25), oplysning fra D. selv, 1925—26? 1926—27 muligvis Niels Sigismund Lunn (s.'30), oberst, Aarhus, 1927—28 Axel Müller (s.'30), ingeniør. Oplysning fra overlæge H. K. Rømer, Nibe, 1928—29 Laurits Jørgen-

sen (s.'31), godsejer, Søllestedgaard, 1929—30? 1930—31 Gunner Holm-Pedersen, (r.'31), grosserer, Valby. Oplysning fra Poul Waarst, Kbhvn, 1935—36 E. Mayntz Kierulff (r' 36).

I årene 1923—24, 1925—26, 1929—30, 1931—35 synes der ikke at have været korps.

Jeg takker mange gange for de modtagne breve.

Jens Madsen.

P.S. For 1921—22 er der rejst tvivl, om det var Bernt Wass (s. 24), opgivet af M. Suhr-Henriksen her i Randers, eller Knud Bonde Brasen (r.'22), opgivet til Schjærff af overlæge, dr.med. Helmer Rasmussen (s.'24), København.

Lektor V. Ravskjær (s.'30) mener, at det er rigtigt, at N. S. Lunn har været chef 1926—27, men synes også, der har været korps 1925—26.

Soranerbladets læsere opfordres til at fremkomme med eventuelle rettelser.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i marts:

2. Direktør, civilingeniør *Thorikild Obel-Jørgensen* (f. 1896), Bakkedraget 79, Fredensborg.
4. Arkitekt, M.A.A. *Gunnar Due Dalsgaard* (f. 1901), Svanemøllevej 114, Hellerup.
6. Landsretssagfører *Kaj Hans Quist Lund* (f. 1916), Peter Bangsvej 78 4. sal th., Kbhvn. F.
9. *Carl Rich. Jensen* (f. 1881), på Sorø 1893—97.
9. Redaktør, cand. jur. *Tage Christiansen* (f. 1901), Vangeledet 45, Virum.
10. *Walter Michaelsen* (f. 1916), r.'32.
16. Tandlæge *Willy Herschend* (f. 1876), på Sorø 1889—93.

16. *Osvald Jørgensen* (f. 1891), på Sorø 1905—06.
 16. Ingeniør *John E. Lütchen-Lehn* (f. 1896), Utila, Honduras, C. A.
 16. Kontorchef, cand. jur. *Steen Momme Secher* (f. 1916), Kong Georgsvej 52^s, lejl. 3, Kbhvn. F.
 17. Godsforvalter *Otto Daniel Kaalund* (f. 1906), Gaunø, Nyland (Næstvød).
 19. Ingeniør *Svend Arnold Chr. Louis Fleuron* (f. 1901), Rustenborgvej 15A, Lyngby.
 23. Isenkræmmer *Ole Georg Kasten* (f. 1916), Vejen.
 28. Lektor *Ole Chr. Viktor Ernberg Gad* (f. 1906), Søgade 15, Sorø.
 29. Sproglærer *Ove Jensen* (f. 1896), Dag Hammarskjölds Allé 33, København Ø.
 30. *Rasmus Jørgen Hansen* (f. 1916), s. '35.
 31. *Vilh. Ludv. Heinrich Faber* (f. 1876), IV. 1893.
 31. Maler *Erik Viggo Hansen* (f. 1906), m. '22, Britisk Columbia, Canada.
- Man agter at udgive et jubilæumsnummer, »Nr. 3 og 4, marts-april 1966«, der skal udkomme i god tid inden den 14. april 1966, den dag, man har vedtaget at fejre som Sor.-Bl.s jubilæum. Da der således ikke kommer noget særskilt marts-nummer, bringer vi her også fødselsdagslisten for april:
1. Sognepræst *Aage Chr. Jespersen* (f. 1901), Lintrup.
 3. Prokurist *Niels Bonnesen* (f. 1886), Jacobys Allé 16, Kbhvn. V.
 3. *Henry Vestergaard Nielsen* (f. 1896) r. '12.
 3. Stadsskoleinspektør *Erik Meldorff* (f. 1901), Christiansgave 2, Korsør.
 3. Revisor *Tage Møller* (f. 1916), r. '33.
 4. Fuldmægtig *Valdemar Chr. Frede Abrahamsen* (f. 1901), Bregnerødvej 5, Birkerød.
 4. Direktør *Poul M. K. Suhr-Henriksen* (f. 1901), Nyborgvej 18, Odense.
 4. Bandagist *Leonhard Poul Larsen Samming* (f. 1901), Rosenørnsvej 46, Odense.
 5. Forvalter *Aage Geleff* (f. 1891), Los Polvorines, F. C. Belgrano, Argentina.
 5. Slagtermester *Julius Harald Soelberg* (f. 1896), Torvegade 8, Fakse.
 6. Arkitekt *Erik Knud Vilhelm von Lindholm* (f. 1916), Ordrup Jagtvøj 58 B, Charlottenlund.
 7. Maskinist *Caj Johan Jensen* (f. 1896), m. '12.
 7. Boghandler *Helge Petersen* (f. 1906) Nørre Alslev.
 8. Salgsinspektør *Kaj Gunnar Laursen* (f. 1901), r. '16.
 10. *Carl Otto Preben Stabell* (f. 1906), 14 East Madison Ave., Florham Park, New Jersey 07932, U.S.A.
 10. Dramaturg *Kaj Olaf Heiberg-Jürgensen* (f. 1916), North Carolina, U.S.A.
 11. Vicepræsident *Erik Julius Glückstadt* (f. 1896). Opholder sig i udlandet.
 13. Bogtrykker *Kai Rasmussen Krog* (f. 1901), Sorø.
 14. Tandlæge, dr med. dent. *Børge Nyboe Høft* (f. 1906), Thorvaldsensvej 15^s, Kbhvn. V.
 16. Konsulent *Louis Stephan Lützen* (f. 1886), på Sorø 1898—1901.
 16. *Mogens Brix Kjølgaard* (f. 1901), Oregon, U.S.A.
 17. Repræsentant *Kaj Salling Rendtorff* (f. 1896).
 18. *Nikolaj la Cour Overgaard* (f. 1906), på Sorø 1917—20.
 19. Læge *Erik Sporon Fiedler* (f. 1881), Rævebakken, Sindal.
 19. Gårdejer *Svend Peter Petersen* (f. 1901), Hybenvej 1, Stenlille.
 23. Tandlæge *Poul Hansen* (f. 1906), Solvænget 21, Rungsted Kyst.
 23. Skovrider *Johan Fr. Mørk-Hansen* (f. 1906), Skovlyst, Ferritslev, Fyn.
 24. Læge *Mogens Helge Ejnar Andr. Krasilnikoff* (f. 1906), Skt. Pedersvej 1, Hellerup.
 25. Læge *Vagn Johan Baark* (f. 1916), Slotsgade 1, Nykøbing F.

26. *Niels Larsen Hansen* (f. 1906), på Sorø 1918—22.
27. Prokurist *Hans Chr. Peter Nørregaard Meinig-Borch* (f. 1901).
28. Civilingeniør *Poul Madsen Damgaard* (f. 1901), Dronninggaardsallé 7, Holte.
30. Kgl. transløtør *Einar Gustav Krog-Meyer* (f. 1891), Peblinge Dossering 6, Kbhvn. N.
30. Møbelhandler *Erik Hjelm-Hansen* ((. 1916), Nørregade 32, Køge.

*

Professor, overlæge, dr. med. *Bent Andersen* (s. '20), Aarhus Universitet, har på grund af svigtende helbred søgt sin afsked fra 31. marts 1966. 1940 blev han overlæge ved Aarhus kommunehospitals børneafdeling og professor i børnesygdomme ved Aarhus universitet.

*

Under 14. januar 1966 er rektor for Sorø Akademis skole, *Peder Arne Høgh Østergaard* (s. '29), udnævnt til ridder af Dannebrogordenen.

*

Under 20. januar er rektor for Gentofte Statsskole *Carl Christian Andersen* (s. '14), R. af D., og rektor for Fredericia kommunale gymnasium, *Erik Lund* (s. '19), R. af D., udnævnt til ridder af 1. grad af Dannebrogordenen.

*

Efter justitsministeriets indstilling er ved kgl. resolution af 25. januar fuldmægtig ved domstolene, *Harald Waarst* (s. '15), Sæby, efter ansøgning på gr. af alder afskediget i nåde og med pension fra den ham beklædte stilling fra udgangen af april måned 1966.

*

Den sjællandske Bondestands Sparekasses administrerende direktør, *Herluf Krog-Meyer* (r. '09), trækker sig tilbage fra udgangen af januar. Krog-Meyer har været ansat i Sparekassen siden 1931, da han blev underdirektør, 1935 blev han direktør.

Dr. h.c. *Finn Viderø* (s. '23) rejste den 23. januar til England for efter opfordring den 26. januar at give en koncert i Royal Festival Hall og dagen efter på Oxford University holde en forelæsning om Buxtehude-fortolkning. Fra 31. jan. er han herhjemme for at give koncerter i København, Esbjerg og Tarm.

*

Noter om Randers-Soranerne i 1965

Den trofaste og interesserede soraner, sparekassebogholder *Jens Madsen* (s. '19) meddeler følgende: Der har været holdt to sammenkomster i året. Første gang 29. maj på Hamlets kro, hvor der desværre kun mødte fem. Batøk blev ikke spillet i år, men venttes optaget igen i 1966. Anden gang, som sædvanlig på Holbergs fødselsdag den 3. decbr. Man mødtes — denne gang otte gamle soranere — på Højskolehotellet i Randers til gule ærter og pandekager og festede derefter videre hos *Ole Tand* (tandlæge *Ole Jørgensen*, s. '35), hvor de soranske sange blev flittigt benyttet.

*

Efter triumfer som sceneinstruktør i Göteborg, Oslo og Odense er *Lulu Ziegler* (s. '21) nu nået til København, hvor hun på Boldhusteatret er i færd med at iscenesætte amerikaneren *Jack Richardsons* »Galgenhumor«. Stykket er ikke spor absurd, men en videreførelse af Brechts teater. Derefter skal hun til Oslo og iscenesætte *Pinters* »The Homecoming«.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor *P. Schjærff*. Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar *C. G. Elberling*, Tlf. 511 (subs. 638).

EKSPEDITION:

Helgolandsgade 13, København V.
Direktør *N. E. Løgstrup*, Hilda 337.

Fr. *Palm Greisens* bogtrykkeri, København.

SCO

KNALLERT

— til hård daglig belastning

SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.
Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.

VISSINGGAARD LABORATORIUM

Vissinggaard pr. Bræstrup . Telf. Brædstrup 414

TH. C. JENSEN

1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14

(03) 63 03 58

Sorø

**FILTFABRIKEN
NORDEN** A/S

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

Jægersborgvej 64

Kgs. Lyngby

Telf. (01) 88 26 22

NORDISK KONSULTATION

 A/S

Helgolandsgade 31

København V

Telefon Hi 337

Direktør N. E. LØGSTRUP

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel

NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K - CENTRAL 12.922

Kalundborg Shipping Agency

J. Rødgaard Hønsen
statsaut. skibsmægler
Kalundborg

Telex: 5477 Kalship
Telefon: 1700

**-dæk
bord
med
Cohr**

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører
Mødeberettiget for Højesteret

Frederiksberggade 25
C. 3264 - MI. 3364

Lrs. G. Tage Nielsens efft.

BANKEN
for **SORØ**

OG OMEGN
Aktieselskab

Filial af Privatbanken
i København A/S

(03) 63 22 22
1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

MERKUR A/S

HERMODSGADE 14
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

Sorø Akademi i Skovdistrikt

Har De kakkelloven, har vi brændet

Telf. (03) 63 01 25

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800

luksusøl
til hverdagspris
HARBOE